

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย โดยแสดงกิจกรรมการวิจัย แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับขั้นตอนการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แสดงขั้นตอนการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และผลลัพธ์

การวิจัยครั้งนี้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบ SBM สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ออกแบบรูปแบบการบริหารโดยใช้ SBM สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. จังหวัดสุพรรณบุรี 3) ขั้นการพัฒนาแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ SBM สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยแต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมย่อยดังต่อไปนี้

กิจกรรมการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาหลักการแนวคิดและสาระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กระบวนการบริหารโดยใช้หลัก PDCA ของเดมมิ่ง รูปแบบ SBM การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551-2553 และภารกิจการบริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งรายงานผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสาร แล้วกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็น แบบวิเคราะห์เอกสาร โครงสร้างของแบบวิเคราะห์เอกสาร ประกอบด้วย ข้อมูลภายนอก (ประเภทของเอกสาร ปีที่พิมพ์ หน่วยงาน หรือสำนักพิมพ์ สาขาวิชา) ข้อมูลภายใน (ชื่อผู้เขียนชื่อเอกสาร ประเด็นหลักของเอกสาร เนื้อหาสาระของเอกสารที่เชื่อมโยงกับทฤษฎี หรือผลการวิจัยอื่น จุดเน้นการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล) ข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้ในการสร้างรูปแบบ SBM ผู้วิจัยแสดงแบบวิเคราะห์เอกสารไว้ในภาคผนวก ฉ (หน้า 247)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัย เอกสารทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การวิเคราะห์ระบบ กระบวนการบริหาร รูปแบบ SBM ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551-2553 และภารกิจการบริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตัวอย่างเอกสารที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 18-23)

2. รายงานการวิจัยเชิงนโยบาย รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนว พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 23)
 3. เอกสารรายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประสพการณ์ ที่คัดสรรโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2546, หน้า 13)
 4. หนังสือชุดปฏิรูปการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน (School – based management) (อุทัย บุญประเสริฐ, 2545, หน้า 46)
 5. วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหาร โดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ดิเรก วรรณเศียร, 2545, บทคัดย่อ)
 6. วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11 (ศักดิ์จิต มาศจิตต์, 2550, บทคัดย่อ)
 7. วิทยานิพนธ์ เรื่อง กลยุทธ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน (ชุตติกาญจน์ เลาหะนาคิวงค์, 2552, บทคัดย่อ)
 8. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2550, หน้า 23-24)
 9. หนังสือ เรื่อง School - based management : organizing for high performance.
 10. หนังสือ เรื่อง School effectiveness and school-based management : a mechanism for development.
 11. หนังสือ เรื่อง Organization and management : a systems and contingency approach.
 12. หนังสือ เรื่อง Essentials of management.
 13. หนังสือ เรื่อง Education administration and management in Japan.
- สำหรับเอกสารและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แสดงไว้ในรายการอ้างอิง แล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหอสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต (Internet) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์ สรุปประเด็นและ บันทึกข้อมูลในแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปสาระสำคัญจำแนกและเรียบเรียงรายการข้อมูลตามแบบวิเคราะห์เอกสารให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. จำแนกเนื้อหาตามประเด็นสำคัญ เช่น ความหมาย ความสำคัญ กระบวนการ ฯลฯ
2. จัดกลุ่มเนื้อหาที่วิเคราะห์เป็นหมวดหมู่และสรุปรวมเป็นรายการ ให้เหมาะสมตามลำดับ
3. สรุปเป็นกรอบ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ของรูปแบบ SBM สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

สังกัด สพฐ. จังหวัดสุพรรณบุรี

การวิจัยขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดสุพรรณบุรี

กิจกรรมการวิจัย

การวิจัยในขั้นนี้ เป็นการศึกษาการบริหารโรงเรียนตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ โดยเป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งมีอำเภอ ทั้งหมด 10 อำเภอ และแบ่งออกเป็นสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา จำนวน 3 เขต มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 225 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนภายใต้กฎหมายการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และมาตรา 40 และผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้จากการใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของ เกรซี และมอร์แกน (อ้างถึงใน พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2552, หน้า 72) ขอมให้คลาดเคลื่อนได้ 5% จาก 225 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 150 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร หรือ ครู หรือ กรรมการสถานศึกษา ฯ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน และสุ่มแบบเจาะจง โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีคุณภาพ จำนวน 7 โรงเรียน วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Strata) หลายขั้นตอน คือ

ตาราง 3 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม

ชื่อ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (N = 225)	จำนวนสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ความเชื่อมั่น 95% (n = 150) x 2 แบ่งตามสัดส่วน
1. อำเภอเมือง ฯ	29	16
2. อำเภอบางปลาม้า	32	17
3. อำเภอสองพี่น้อง	44	29
4. อำเภออู่ทอง	25	15
5. อำเภอศรีประจันต์	17	12
6. อำเภอดอนเจดีย์	16	11
7. อำเภอสามชุก	15	10
8. อำเภอหนองหญ้าไซ	13	9
9. อำเภอเดิมบางนางบวช	29	16
10. อำเภอด่านช้าง	20	15
รวม (จำนวนโรงเรียน)	225	150

นอกจากนี้เพื่อเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกและตรวจสอบข้อมูลจากแบบสอบถามสัมภาษณ์ (Interview) โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลดีเด่นในด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนได้รับรางวัลพระราชทาน โรงเรียนผ่านการประเมินรอบสองในระดับดีมาก หรือโรงเรียนต้นแบบนวัตกรรมการศึกษา ฯลฯ จำนวน 7 โรงเรียน ซึ่งการได้มาของกลุ่มตัวอย่างได้จากการสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีโรงเรียนขนาดเล็กดีเด่นได้แก่

1. ดร.อรพรรณ ดวงจินดา ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดปฐมวนาราม อ.อู่ทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2

2. นายมานพ ทองนวล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไทร อ.เดิมบางนางบวช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

3. นางวชิรา แสนโกศิ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองจิกยาว อ.หนองหญ้าไซ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

4. นายไพศาล ชูเชื้อ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุวรรณาคี อ.เมืองฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1

5. นายปริญญา มงคลคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดใหม่สระพลอย อ.สามชุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3

6. นายสุภาพ สุขเสริม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสัปรสเทศ อ.ศรีประจันต์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1

7. นายขจิต ทองเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสระศรีเจริญ อ.ดอนเจดีย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2

นำผลจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลสำคัญที่ได้จากการดำเนินการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นเวลา 1 ปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างรูปแบบ SBM ในขั้นตอนต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้มีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ปรับปรุงมาจากแบบสอบถาม ของ ดร.ดิเรก วรรณเชียร และ ดร.ศักดิ์จิต มาศจิตต์ และ ดร.ชุติกายุจน์ เลาหะนาทิวงศ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเพิ่มเติมให้สอดคล้องครอบคลุมกับตัวแปรที่ศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 รายการ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 72 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 3 รายการ

ตอนที่ 4 รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 กำหนดประเด็นหลักในการสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็น โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารฐานโรงเรียน ของ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2550, หน้า 192-195) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและพัฒนาคณาภาพการศึกษา (สมศ.) โครงสร้างแบบสอบถาม แสดงในภาคผนวก ก

1.2 จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ คือ 5 , 4 , 3 , 2 และ 1 ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่มากที่สุดหรือดำเนินการทุกครั้ง

4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่มากหรือดำเนินการเป็นส่วนใหญ่

3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่ปานกลางหรือดำเนินการเป็นครั้งคราว

2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่น้อยหรือดำเนินการเป็นบางครั้ง

1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า สภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่น้อยที่สุดหรือไม่ได้ดำเนินการ

1.3 นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ทางด้านการศึกษา พิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Context validity) และเสนอแนะสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้มีหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1.3.1 เป็นนักวิชาการด้านการศึกษาจากสถาบันการผลิตบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. ปราโมทย์ จันทร์เรือง รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

1.3.2 เป็นนักวิชาการด้านการวิจัยการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่ ดร.วิรัชทร ภัทรกุล อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

1.3.3 เป็นผู้บริหารโรงเรียนเอกชน จำนวน 1 คน ได้แก่ ดร.ภรภัทร พรสุรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีรัตนวิทยา อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี

1.3.4 เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัด สพป. จำนวน 1 คน ได้แก่ ดร.ชัช กรุดมณี ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหัวเขา อ.คอนเจดีย์ จ.สุพรรณบุรี

1.3.5 เป็นผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สพป.จำนวน 1 คน ได้แก่ ดร. สันติ แสงสุก ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดหนองสะเดา อ.สามชุก จ.สุพรรณบุรี

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-objective congruence index : IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีความตรงตามเนื้อหาทุกข้อ รายละเอียดการกำหนดหาดัชนี IOC แสดงไว้ในภาคผนวก ข

1.4 นำเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างไปทดลองใช้ (Try out) ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยกำหนดกลุ่มทดลอง ใช้กับแบบสอบถาม จำนวน 30 โรงเรียน แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ที่จับ โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 125 - 126) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .80 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์คุณภาพของ เครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บ รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันสำหรับการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และการดำเนินงานตามกรอบแนวคิด 3 องค์ประกอบ คือ

2.1 กระบวนการบริหาร โดยใช้ วงจร PDCA ของ เดมมิง ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การดำเนินการ (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) 4) การแก้ไขปรับปรุง (Act)

2.2 หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การมีส่วนร่วม และ 3) การบริหารจัดการที่ดี

2.3 การจัดการบริหารโรงเรียน 4 งาน ได้แก่ 1) งานวิชาการ 2) งานงบประมาณ 3) งานบริหารบุคคล และ 4) งานบริหารทั่วไป รายละเอียดของแบบสัมภาษณ์ดูภาคผนวก ง

2.4 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ลำดับขั้นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เป็นดังนี้

1. กำหนดประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ระบุรายการ ข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็น รายละเอียดใน ภาคผนวก ง

2. จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น

3. ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตามรายนามที่ได้นำเสนอไปแล้ว

4. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สพป.กาญจนบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนและความครอบคลุมของคำถาม ในแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาความเข้าใจต่อข้อคำถามว่าเข้าใจตรงกัน และได้คำตอบตามที่ ต้องการหรือไม่

5. ผู้วิจัยแก้ไขและปรับปรุงเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวม ข้อมูลจริง แหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาสภาพปัจจุบันและประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียน เป็นฐาน จากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 7 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

5.1 แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล ได้แก่

5.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบ แบบสอบถาม เลือกรจากโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย จำนวน 150 โรงเรียน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู หรือกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน รายละเอียดดังแสดง ในภาคผนวก ก

5.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน 7 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ เลือกโดยวิธี สุ่มแบบเจาะจง กับโรงเรียนขนาดเล็ก คุณภาพดี ผ่านการประเมินรอบสองจาก สมศ.ระดับดีมาก ดังที่แสดงในภาคผนวก จ

5.2 แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร สำหรับการศึกษการบริหารโรงเรียนทั่วไป ได้แก่

5.2.1 แผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่ศึกษา ปีการศึกษา 2555

5.2.2 สารสนเทศโรงเรียนที่ศึกษา ปีการศึกษา 2555

5.2.3 รายงานการประชุม ปีการศึกษา 2555

5.2.4 รายงานการประเมินตนเอง ปีการศึกษา 2555

5.2.5 แฟ้มรวบรวมคำสั่งของโรงเรียน ปีการศึกษา 2555

5.2.6 แบบประเมินโครงการของงานแผนงาน

5.2.7 เอกสารการวิเคราะห์องค์การ

จำนวนโรงเรียนที่ทำการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร เป็นโรงเรียนเดียวกันกับที่ทำการ สัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถาม เพื่อขออนุญาต และขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เอกสาร เก็บจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และได้รับรางวัลดีเด่น ในระดับต่าง ๆ จำนวน 7 คน ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนต่าง ๆ ทางโทรศัพท์โดยผู้วิจัยติดต่อนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการให้สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยการดำเนินงานของผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ตามลักษณะของข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลแต่ละประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป ใช้สถิติวิเคราะห์ โดยแสดงค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\text{mean} = \bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation = S.D.) โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง เป็นค่าระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง เป็นค่าระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง เป็นค่าระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง เป็นค่าระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง เป็นค่าระดับน้อยที่สุด

โดยเลือกประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด มาเป็นองค์ประกอบในการร่างรูปแบบ SBM ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และร้อยละ

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญ แจกแจงความถี่ของผู้ตอบแต่ละรายการ ตามประเด็นคำถาม

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการวิจัยในขั้นนี้ เป็นการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยผู้วิจัยได้ร่างและออกแบบส่วนประกอบและข้อกำหนดของรูปแบบที่ได้ศึกษาไว้โดยใช้ผลการวิจัยในขั้นที่ 1 (การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย) และผลการวิจัยในขั้นที่ 1 (การศึกษาระบบบริหารโรงเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน) แล้วนำมาเรียบเรียง และนำเสนอเป็นรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี (ฉบับร่าง) ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 เมื่อได้รูปแบบ SBM (ฉบับร่าง) แล้ว เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อรูปแบบดังกล่าว จึงได้นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ

1. จบการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับวิทยฐานะระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป ครอบคลุมหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

2. มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีผลงานเป็นหนังสือตำราวิทยานิพนธ์ ผลงานทางวิชาการหรือเอกสารอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการผลิตบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รongศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง คณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

- 2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ดร.ศักดิ์ สถาพรวงษา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร

- 2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของ สพฐ. ได้แก่ นายจักรพรรดิ จิตมณี ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

- 2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ ดร.ประสิทธิ์ เขียวศรี ศูนย์พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา วัดไร่จิง จังหวัดนครปฐม

- 2.5 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้กำกับนโยบาย และเชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ดร.ธวัช กรุดมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหัวเขา อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

โดยผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือขอความร่วมมือจากคณะบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา แล้วจัดส่งหนังสือดังกล่าวพร้อมรูปแบบ SBM (ฉบับร่าง) ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์ หลังจากจัดส่งไปแล้ว 7 วัน ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อกำหนดวัน เวลา

และสถานที่ในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามรูปแบบ SBM (ฉบับร่าง) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ SBM พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบ โดยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัด สพฐ.

จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ SBM หรือเป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ อีกทั้งรวบรวมข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุง ดังรายละเอียดวิธีดำเนินการต่อไปนี้

กิจกรรมการวิจัย

การวิจัยในขั้นนี้ เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบสำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี จัดประชุมสัมมนาโดยใช้เทคนิค การสัมมนากลุ่ม (Focus group) ผู้ร่วมสัมมนา จำนวน 10 คน ซึ่งมีคุณสมบัติในการคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นอาจารย์สอนในระดับอุดมศึกษา วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา
2. เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3. เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งของรัฐบาลและเอกชน สังกัด สพฐ. ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ (คศ.3) วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา หรือสาขาอื่น โดยศึกษา ป.บัณฑิตสาขาบริหารการศึกษาเพิ่มเติมแล้ว
4. เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในนามตัวแทน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำทางศาสนา

จากคุณสมบัติดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ รวมทั้งหมด 10 คน ดังแสดงใน

ตาราง 4

ตาราง 4 แสดงรายชื่อผู้เข้าร่วมการสัมมนากลุ่ม (Focus group) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร โดยใช้ SBM ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. จ.สุพรรณบุรี จำนวน 10 คน

ที่	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงานที่สังกัด
1.	รศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง	รองคณบดีคณะครุศาสตร์	มรภ.เทพสตรี
2.	ผอ.จักรพรรดิ จิตมณี	ผอ.สพป.สพ.3	สพป.สุพรรณบุรี เขต 3
3.	ดร.วิรัช ภัทรกุล	อาจารย์ประจำภาคบริหาร	มรภ.พระนครศรีอยุธยา
4.	ดร.ธวัช กรุดมณี	ผอ.ร.ร.วัดหัวเขา	สุพรรณบุรี เขต 2
5.	ดร.สันติ แสงสุก	ผอ.ร.ร.วัดหนองสะเดา	สุพรรณบุรี เขต 3
6.	ดร.อัจฉรา คหิณฑพงศ์	ผอ.ร.ร.วัดลาดตะโพง	พระนครศรีอยุธยา เขต 2
7.	ดร.สุรางค์ ฐูปบุษการ	ผอ.ร.ร.วัดปากดง	สุพรรณบุรี เขต 3
8.	ดร.ภรภัทร พรสุรัตน์	ผอ.ร.ร.ศรีรัตนวิทยา	ร.ร.เอกชน
9.	พระครูสิทธิปัญญากร	เจ้าคณะตำบลหนองสะเดา	เจ้าอาวาสวัดดอนไร่
10.	นายยุทธนา หนูนุรักษ์	ข้าราชการบำนาญ	คณะกรรมการสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างที่จะเรียนเชิญเข้าร่วมสัมมนา เพื่อขออนุญาตและขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจัดส่งรูปแบบ SBM ฉบับร่าง พร้อมกับตารางเวลา และแบบตอบรับการเข้าร่วมสัมมนาเสร็จแล้วส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ อีกทั้งผู้วิจัยได้ติดต่อทางโทรศัพท์กับผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกคน เพื่อให้ยืนยันการเข้าร่วมสัมมนา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมมนา ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ทางด้านการบริหารโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มาบรรยายพิเศษ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเสนอผลงานรูปแบบการบริหารโรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สพฐ. จังหวัดสุพรรณบุรี ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ ทราบและร่วมแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ตามแบบที่นำเสนอรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (ฉบับร่าง) รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ จนเป็นที่พอใจ จึงปิดการสัมมนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลจากการสัมมนาประเมินรูปแบบที่ได้ ปรับปรุงให้เหมาะสม ใช้วิธีแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนที่เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่าใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\text{Mean} = \bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation = S.D.) โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบ หรือตัวเลือกแต่ละระดับ ดังนี้

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00	หมายถึง	เป็นค่าระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49	หมายถึง	เป็นค่าระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49	หมายถึง	เป็นค่าระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49	หมายถึง	เป็นค่าระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49	หมายถึง	เป็นค่าระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติขั้นพื้นฐานการวิจัยในขั้นนี้ เป็นการปรับปรุงรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยผู้วิจัยใช้ผลการวิจัยในขั้นที่ 3 คือ ขั้นตอนตรวจสอบรูปแบบ โดยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบมาใช้ในการปรับปรุงโดยทำการปรับปรุงรูปแบบ ตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารโรงเรียน แล้วเสนอเป็นรูปแบบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุพรรณบุรี ในรายงานการวิจัย